

РЕШЕНИЕ

№ 1034

гр. София, 24.01.2023 г.

В ИМЕТО НА НАРОДА

СОФИЙСКИ РАЙОНЕН СЪД, 178 СЪСТАВ, в публично заседание на седемнадесети октомври през две хиляди двадесет и втора година в следния състав:

Председател: МАРИЯ ИЛЧ. ИЛИЕВА

при участието на секретаря С.О.

като разгледа докладваното от МАРИЯ ИЛЧ. ИЛИЕВА Гражданско дело № 20211110145522 по описа за 2021 година

Производството е по реда на чл. 124 и сл. от ГПК.

Ищецът **Ц. С. Е.** е предявил срещу ответника **„Б.“ ООД**, осъдителни иски с правно основание чл. 200, ал. 1 от КТ за заплащане на сумата от **90000 лева**, представляваща обезщетение за **неимуществени вреди от трудова злополука**, настъпила на 28.05.2020 г. в производствения цех на ответника в с. М., *** община *, С. област, през време и във връзка с изпълняваната от ищеца длъжност „заварчик“ при ответника, **ведно със законната лихва от датата на исковата молба 03.08.2021 г. до окончателното изплащане на вземането**, както и **по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД** за обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата от датата на увреждането – 28.05.2020 г. до 01.08.2021 г. в размер на **10775 лева**.

Ищецът Ц. С. Е. чрез адв. В. Т. твърди, че по силата на сключен с ответника трудов договор е заемал длъжността „заварчик“, като трудовите му задължения били свързани с ръчно електродъгово заваряване на статично натоварени детайлни конструкции, заваряване на поднадзорни съоръжения, съдове под налягане, тръбопроводи и др. На ищеца били възлагани и функции на шлосер, за които нямал специални знания и умения, но по необходимост изпълнявал – машинно пробиване на отвори на метални детайли, шлайфане на елементи, прерязване и изпилване на шпилки и други. На 28.05.2020 г. по време на работа на обект на обичайното си работно място – производствения цех на ответника в с. М., *** община *, С. област на ищеца били възложени задължения на шлосер – да поправи ламаринен детайл, на който конструктора е пропуснал да изработи отвори.

Твърди, че около половин час след стартиране на работата, необезопасена движеща се част на машината в рамките на работната □ зона захванала предпазната ръкавица на дясната

му ръка и я завъртяла с голяма сила, вследствие на което ръката на ищеца се усукала и останала в неестествена позиция. От настъпилата травма ищецът изпитал неописуеми болки и страдания като веднага е закаран в УМБАЛ Царица Йоанна- ИСУЛ, където се установило, че е настъпила ампутация на първи пръст на дясната ръка (палец) на ниво метакарпфалангиална става. Поради механизма на травмата е настъпило изтръгване на флексорните сухожилия от средната трета на предмишницата, засягане на съответните нерви и нервни окончания и разслояване на меки тъкани в областта на увреждането. На същия ден е проведена хирургична интервенция и пострадалият е бил хоспитализиран за периода от 28.05.2020 г. до 01.06.2020 г. След изписването му е назначена медикаментозна терапия. Вследствие на усложнение, на 17.06.2020 г. на ищеца е извършена операция в УМБАЛСМ „Пирогов“ като до края на 2020 г. ищецът е под постоянно лекарско наблюдение и изпитва подробно описаните в исковата молба болки и страдания. Злополуката била призната за трудова с разпореждане № 29582 от 22.07.2020 г. излага подробно доводи за нарушения на правилата за здравословни и безопасни условия на труд.

Вследствие на злополуката ищецът преживял и продължавал да търпи болки и страдания в описания в исковата молба интензитет. Тъй като злополуката била призната за трудова с акт на компетентния орган, счита, че ответникът, в качеството му на работодател носи отговорност за посочените неимуществени вреди, за които претендира заплащане на обезщетение в размер на **90000 лева, ведно със законната лихва от датата на исковата молба 03.08.2021 г. до окончателното изплащане на вземането**, както и обезщетение за забава в размер на **законната лихва по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД върху сумата от датата на увреждането – 28.05.2020 г. до 01.08.2021 г. в размер на 10775 лева. Претендира разноски. Представя списък по чл. 80 от ГПК.** В представените в срока по чл. 149, ал. 3 от ГПК писмени бележки, прави обстоен доказателствен анализ и поддържа предявените искове.

В срока за отговор на исковата молба по чл. 131 от ГПК, такъв е постъпил от ответника „Б.“ ООД чрез адв. Ч. П., с който оспорва предявения иск. Не оспорва, че между страните е съществувало трудово правоотношение, по силата на което ищецът заемал длъжността „заварчик“, както и че злополуката е призната за трудова по съответния ред. Оспорва, че на ищеца са възлагани дейности, за които той няма квалификация. Оспорва механизма, по който е настъпило увреждането като твърди, че дясната ръка на ищеца не е била на машината, а ищецът сам е свалил предпазителя на машината и е предприел почистване на работната маса и на пробивния инструмент на машината при стартирана машина без предпазител и без да използва четка или друго средство за почистване. Ето защо счита, че трудовата злополука е възникнала изцяло по вина на ищеца, поради неспазване на правилата за безопасни условия на труд и за експлоатация на машината. Сочи, че вредата е причинена умишлено, евентуално при груба небрежност. Възражава, че от евентуално дължимото обезщетение следва да се приспадат обезщетенията и пенсията по ДОО, както и със сумата по застраховката, платена в полза на ищеца по застрахователна полица № 580000413919 със срок на валидност 01.07.2019 г. до 30.06.2020 г. и застрахователна полица

№ 580000413920 със срок а валидност 01.07.2020 г. до 30.06.2021 г. при ЗК „Уника Живот“ АД. Възразява срещу размер на обезщетението. Моли за отхвърляне на предявения иск ведно с акцесорната претенция за лихва по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД. **Претендира разноси. Представя списък по чл. 80 от ГПК.** В представените в срока по чл. 149, ал. 3 от ГПК писмени бележки, прави обстоен доказателствен анализ и прави искане предявените искове да бъдат отхвърлени.

Трето лице-помагач „З.К.У.Ж.“ АД, взема становище, като оспорва по делото да се установява, че ищецът е сред застрахованите лица по представената от ответното дружество полица № 580000413920. Оспорва претенцията по основание и размер като поддържа доводите на ответника, изложени в отговора на исковата молба. Оспорва характера на уврежданията и факта, че втората ампутация е в причинна връзка с трудовата злополука. Прави искане предявените искове да бъдат отхвърлени, евентуално уважени в минимален размер. **Възразява за прекомерност на разностите за възнаграждения и на двете страни (л. 437).**

Съдът след като взе предвид доводите на страните и след оценка на събраните по делото доказателства, при спазване на разпоредбата на чл. 235 от ГПК, намира от фактическа страна следното:

Безспорно между страните е, че ищецът Ц. С. Е. и ответното дружество „Б.“ ООД са били валидно обвързани от трудов договор от 01.08.1999 г. и от 06.02.2007 г., по силата на които ищецът заемал длъжността „заварчик“ при ответника.

От представените и приети по делото Диплома и удостоверения (лист 121 и 132) се установява, че ищецът е притежавал квалификация „техник-металург“ по специалност „металургия на черните метали“.

От представената и приета по делото Длъжностна характеристика за длъжността се установява, че длъжността „Заварчик“ е включена в обхвата на отдел „Производство“ и предполага изпълнение на дейност по заваряване на статично натоварени детайлни конструкции; заваряване на поднадзорни съоръжения, съдове под налягане, тръбопроводи; отстраняване на малки повреди по електроженовия апарат; разчертаване и изрязване на заготовки от различни видове стомана, заваряване на ламарини и укрепващи профили; рязане с електроди и отстраняване на външни дефекти по заварките; прилагане на марки за предотвратяване на деформации, дефекти и напрежения, направа на прихвати за заварки. Според длъжностната характеристика, с която работникът е запознат, за изпълнение на възложените функции освен специфичните за длъжността технологии, **работникът следва да знае Правилника по Техническа безопасност за работа по електрически машини и съоръжения и Правилника за противопожарна охрана.** Според длъжностната характеристика работникът следва да използва по предназначение поверените му инструменти, машини и съоръжения, материали, работно облекло и личи предпазни средства.

Работникът е запознат с длъжностната характеристика на 06.02.2007 г. срещу подпис (л. 16).

От представените и приети по делото писмени доказателства Служебна бележка № 169 от 06.02.2007 г., Книга за инструктаж на работниците и служителите по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана (начален инструктаж) и Инструктаж на работното място, периодичен и извънреден инструктаж по безопасност, хигиена на труда и противопожарна охрана на „Б.“ ООД за периода от 28.02.2020 г. до 27.02.2021 г. (л. 161-165), се установява, че **на ищеца са проведени първоначален и последващ инструктаж.**

От Протокол № 32 от 07.07.2020 г. на НОИ ТП-София-град, се установява, че към датата на изготвяне на протокола от проверката, тези документи са били представени пред компетентния държавен орган, като по делото не се установява да са били приложени други инструктажи. Съществуването на други инструктажи, в частност на представените и прието по делото на лист 154-157, не се установява и от Писмото вх. № ДП-3384 ЗМК 841/2020 по описа на 09 РУ-СДВР, на лист 341. Представянето им, респективно тяхното съществуване преди датата, на която са депозирани пред настоящия състав на съда, не се установява и съгласно справка по внчд № 1141/2022 г. на СГС, НО, Х въззивен състав (л. 813). От т. VII от писмото до 09 РУ-СДВР, обаче, се установява, че към същото като писмено доказателство по досъдебното производство е представено **Ръководство за експлоатация на пробивна и фрезова машина модел DM/MD 45**, поради което съдът приема, че то е съществувало и е било налично към датата на трудовата злополука у ответното дружество, а липсата на други инструктажи, освен Първоначален и Последващ периодичен инструктаж, както и оставеното до машината ръководството за нейната експлоатация, се установява и от показанията на разпитаните по делото свидетели Й.Г.С. и Д.А.А. (л. 373-374).

От представената и приета по делото фактура № ***** от 15.03.2016 г., се установява, че машината е закупена от ответното дружество на 15.03.2016 г., както според показанията на разпитания по делото свидетел Й.Г.С. (л.373), на които съдът дава вяра като последователни и логични, кореспондиращи с останалите събрани по делото материали, се установява, че същата е била снабдена с **Ръководство за експлоатация за пробивна и фрезова машина модел DM/MD 45** (л. 137-153), с което ръководство работниците били запознати и се намирало в шкафа на машината в цеха.

От ръководството на машината се установява, че съгласно т. 4 всички ненужни неща следва да бъдат отстранени от работната маса преди включване на машината, а според т. 11 - при нейната експлоатация следва да се носи подходящо облекло – **според инструкциите не се препоръчват широки дрехи, ръкавици, вратовръзки, пръстени, гривни или други бижута, които могат да бъдат прихванати от движещите се части на машината.** В инструкцията е посочено, че **движещите се инструменти на машината никога не трябва да бъдат докосвани**, тъй като дори при случаен допир могат да бъдат получени сериозни увреждания. Според включените в инструкцията Допълнителни правила за безопасност за пробивно-фрезова машина, масата следва да бъде почистена преди и след работа, а според предупреждението в т. 6: **заради безопасността при работа, не трябва да се носят ръкавици** (л. 140).

От представените и приети по делото списъци и фактури се установява, че на Ц. С. Е. е

предоставено работно облекло – в това число на 11.06.2019 г., и 10.12.2019 г. са му представени по 2 чифта ръкавици за заварчик (л. 189-199).

Между страните не е спорно и се установява от Разпореждане № 29582 от 22.07.2020 г. на НОИ, че на 28.05.2020 г. по време на работа на обект на обичайното си работно място – производствения цех на ответника в с. М., *** община *, С. област, на ищеца **било възложено** да поправи ламаринен детайл, на който конструкторът е пропуснал да изработи отвори, които отвори следвало да бъдат пробити на пробивна и фрезова машина модел DM/MD 45, при което пострадал, като злополуката е призната за трудова.

От събраните по делото писмени и гласни доказателства, както и от заключението на СТЕ на видеозапис, изготвена от вещото лице инж. Хранов, на което съдът дава вяра, се установява, че на 28.05.2020 г. около 08:52:33 часа ищецът се придвижва към пробивна и фрезова машина модел DM/MD 45, пуска машината и започва работа с поставени ръкавици, след което въртящият инструмент на машината захваща ръкавицата и откъсва десния палец на пострадалия, като между страните не е спорно и се установява без съмнение, че към настъпване на злополуката, **ищецът е бил с ръкавици за заварчик**.

От изслушаното и прието по делото заключение по СТЕ, изготвено от вещото лице инж. Л., на което съдът дава вяра като обективно изготвено и безпристрастно, както и от разясненията на експерта, дадени в открито съдебно заседание, се установява, че ръкавиците, ползвани от пострадалия способстват за инцидента, като според заключението на вещото лице пострадалият е оперирал на машината със свален предпазител, като е движел детайла отляво надясно под пробивния инструмент, който се е въртял по посока на часовН.ата стрелка и е захванал ръкавицата на заварчик, с която пострадалият е бил.

Според експерта, **механизмът на правилна експлоатация на конкретната машина предвижда операторът да застане пред нея прав, с лице към детайла, върху който се работи, като чрез дясната си ръка оперира с лоста, чрез който се повдига и сваля главата със закрепения режещ инструмент**, под действието на оператора, с цел пробиване на детайла. Това действие се **извършва единствено с дясната ръка** в праволинейно възвратно движение, поради което механизмът на надлежно опериране с машината не предполага дясната ръка на оператора да е поставена при или около въртящия инструмент, тъй като детайлът, върху който се работи се закрепва статично преди началото на работата, така както е описано и в представеното и прието по делото Ръководство за експлоатация на пробивна и фрезова машина модел DM/MD 45.

От заключението се установява, че машината е снабдена с предпазител от плексиглас, ограничаващ оператора от опасната зона за работа с машината, който при инцидента е бил свален. Независимо от това, според експерта, **предпазителят само обозначава опасната зона за работа и не ограничава достъпа на работника до детайла по време на работа на въртящия инструмент, поради което работникът може да достигне елемента с ръка и при поставен предпазител, при условие, че реши да стори това**.

От показанията на разпитаните свидетели Д.А.А. и Й.Г.С., преценени с оглед разпоредбата на чл. 172 от ГПК, свидетелите са служители на ответното дружество, на които

съдът дава вяра като обективни и кореспондиращи с останалите събрани по делото доказателства, се установява, че на ищеца било възложено да работи на въпросната машина, на която бил „титуляр“. Случвало се на машината да работят и други работници, като по принцип на тази машина се работело без ръкавици. От показанията на свидетелите, освен това, се установява и механизмът на работа с машината, който кореспондира с описания в заключението на техническата експертиза, както и със заключението в частта, в която установява, че плексигласовият предпазител не може да ограничи достъпа на оператора до пробиващия инструмент, а само предпазва от стружки. Освен това от показанията на свидетеля С. и А., които в тази част кореспондират с тези на свидетеля Н. и на които съдът дава вяра, се установява, че по принцип работниците работят на тази машина с премахнат предпазител.

Показанията на свидетеля И.В. Н., съдът не следва да обсъжда, освен в частта, че на въпросната машина по принцип работи шлосер и на нея обичайно не се е поставял предпазител от плексиглас, тъй като в останалата част свидетелят разказва за факти, осъществили се в периода от 2016 г. до 2018 г., който не е относим към предмета на спора.

От изслушаното и прието по делото заключение на СМЕ, извършена след личен преглед, разясненията на вещото лице д-р В., дадени в открито съдебно заседание, проведено на 04.04.2022 г., повторна СМЕ от д-р К., както и от представените и приети по делото медицински документи, които си кореспондират, се установява, че увреждането от трудовата злополука се изразява **в ампутация на палеца на дясната ръка, заедно с част от подлежащата метакарпална кост (около 2/3)**. Ампутацията е настъпила по механизма на изтръгване от усукване, с което е причинила травми на всички меки тъкани (мускули, сухожилия, връзки, нерви и кръвоносни съдове) освен на костния скелет на палеца и то включително на ниво по-високо от нивото на получената ампутация – средната част на предмишницата. Получената рана е обширна и дава голям кожен дефект, което предполага слабо кръвоснабдяване. Според заключенията травматичното увреждане е в причинно-следствена връзка с предприетите действия на машината.

Непосредствено след инцидента пострадалият е откаран в УМБАЛСМ „Пирогов“, където е опериран по спешност. Направена е остеотомия на 1 см. от първа метакарпална кост с локална кожна присадка, с която е покрит ампутационния чукан. Приложено е лечение с антибиотици.

На 12.06.2020 г. пострадалият е приет отново в УМБАЛСМ „Пирогов“ с фантомна болка и диагноза: *некроза на кожата на ампутационния чукан на дясната ръка; компресия на дигиталния нерв на палец на дясната ръка с травма*. Според заключението на вещите лица, улнарният нерв е дал усложнение във вид на срастване и компресия в околните тъкан и развитие на неврином, поради което ищецът е опериран повторно, като нервът е освободен от притискането на околните тъкани, некротизиралата тъкан е изрязана и е направена костна присадка от предмишницата.

Раната от втората операция е заздравяла за около 160 дни, през които ищецът е ходил периодично на превръзки (2 до 3 дни). Според експертното решение, временната

неработоспособност на пострадалия е продължила общо 1 година, 6 месеца и 2 дни, през което пострадалият е следвало да спазва лекарските предписания, да приема медикаменти и да ходи на периодични прегледи.

Според заключението на вещото лице по първата експертиза, към датата на извършения на пострадалия личен преглед – 24.03.2022 г., чуканът на палеца е добре зараснал, като **изцяло липсва палецът и 2/3 от костта на първата метакарпофалангиална кост**. Налице е оперативен белег около 9 см., а в основата на първа метакарпална кост има белег около 8 см. В горната трета на дясната предмишница, от която е взета тъкан за кожната присадка при втората оперативна интервенция, има белег около 10 см. Според заключението на вещото **лице захватът на дясната ръка е частично нарушен – без фини движения изискващи пълен върхов и юмручен захват**. Според заключението не е налице нервна увреда на дясната ръка, освен прекъсването на двата дигитални нерва вследствие на ампутацията. Вторият нерв е освободен от притискането при операцията, направена на 12.06.2020 г.

По данни от заключението на вещото лице д-р К. се установява, че са налице **денегенеративни промени на нервни коренчета в областта на шийните прешлени и увреда на сетивни и двигателни влакна на нерв улнарис в дясно, която се проявява с хопотрофия на мускулатурата на дясната ръка**. Според заключението на вещото лице се установяват и артрозни изменения на радиокарпалната става, които са характерни за хора, упражняващи физически труд, поради което съдът не приема, че са в пряка причинна връзка с увреждането от 28.05.2020 г., доколкото липсват медицински данни за това.

От приетото по делото Експертно решение № 0233 от 031 от 17.02.2022 г. на НЕЛК, както и Експертно решение № 0887 от 073 от 26.04.2022 г. на ТЕЛК (л. 367), се установява, че на пострадалия е определена 50% трайно намалена работоспособност.

От представената и приета по делото Справка от НОИ за Ц. С. Е., се установява, че за периода от м. 12.2007 г. до м. 11.2021 г. е получил общо по държавното обществено осигуряване сумата в размер на 37656 лева, от които обезщетения за временна неработоспособност поради общо заболяване за период от м. 12.2007 г. до м. 10.2019 г. (л. 304-305), който е неотносим към предмета на спора, и обезщетение по чл. 55, ал. 1 от КСО за трудова злополука и професионална болест за период от 10.2020 г. до 11.2021 г.

По делото е безспорно и се установява, че ответникът е сключил застрахователен договор с третото лице-помагач „З.К.У.Ж.“ АД, обективиран в застрахователна полица № 580000413919, валидна от 01.07.2019 г. до 30.06.2020 г., с който застрахователят е застраховал по задължителна застраховка „трудова злополука на работниците и служителите“ на застрахования „Б.“ ООД за събития, настъпили в резултат на следните рискове: смърт на застраховано лице в резултат на трудова злополука, трайна загуба на работоспособност в резултат на трудова злополука и временна неработоспособност в резултат на трудова злополука, като безспорно установено по делото е, че в списък, неразделна част от полицата, под № 245 е Ц. С. Е..

По делото не се установява застрахователят да е извършил плащане в полза на

работника до приключване на съдебното дирене в тази инстанция.

От показанията на разпитания по делото свидетел К.Б. Е.а, както и на свидетеля С. Ц.ов Е., преценени с оглед разпоредбата на чл. 172 от ГПК (свидетелите са съответно съпруга и син на ищеца), на които съдът дава вяра като обективни, безпристрастни, взаимнодопълващи се и кореспондиращи както помежду си, така и с останалите събрани по делото писмени доказателства, се установява, че първоначално след инцидента пострадалият бил в шок няколко дни и много го боляло, като още в началото започнал да изпитва фантомни болки на мястото на липсващия палец. Около седмица след първата операция се установило, че раната некротизира, поради което се наложила втора оперативна интервенция. Тя била още по-травмираща за пострадалия, тъй като при нея хирурзите взели материал за присадка от ръката му, поради което имал две рани, които го болели. Бил с превръзка около 2 месеца. Процесът на зарастване, след който се установило, че няма да има нужда от трета операция, продължил около 3 месеца, през които ходил на процедури и прегледи. Непосредствено след операциите, в домашни условия, продължавал да приема множество аналгетици и антибиотици, а болките, които изпитвал ищецът били толкова силни, че не можел да спи. Освен това изпитвал усещането, че липсващият пръст е все още там, страдал и от изтръпвания и болки в нерва по продължение на ръката, които продължават и до днес. Ищецът не можел да ползва дясната си ръка, което заедно със силните болки го затруднявало допълнително, тъй като дясната ръка му била водеща и в рамките на възстановителния период се налагало съпругата му да го обслужва, а сина му да му помага с пренасянето на разни неща, тъй като не можел да посреща сам ежедневните си нужди. Според показанията на свидетелите, тежкото състояние у ищеца продължило **около година и половина**, в които същият изпитвал **освен болки вследствие на ампутацията и хирургичните интервенции, притеснение и неудобство от факта, че бил осакатен и не можел да си служи с дясната ръка, която покривал с ръкавица**. От разказа на свидетелите се установява, че **пострадалият станал притеснителен, раздразнителен и свит**.

Други релевантни за спора доказателства не са представени.

При така установената фактическа обстановка съдът намира от правна страна следното:

Предявени са обективно кумулативно съединени искове по чл. 200, ал. 1 от КТ и по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, по които ищецът носи тежестта да докаже съществуването на трудово правоотношение между страните, по време на действието на което е настъпила злополука, която е приета за трудова по установения ред, както и настъпването на неимуществени вреди под формата на описаните болки и страдания, техния характер, интензитет и продължителност. По акцесорната претенция за обезщетение за забава в размер на законната лихва по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД върху главницата – в тежест на ищеца е да докаже изпадането на длъжника в забава и размера на обезщетението за забава за сочения период.

Ответникът следва да докаже твърденията си, че ищецът е причинил увреждането си умишлено съответно, че с конкретни негови действия е нарушил съответните правила за безопасност на труда и за употреба на машината, в резултат на което сам си е причинил

вреда, евентуално че е допринесъл за настъпване на инцидента.

В настоящия случай по делото не е спорно и се установява настъпването на злополуката, нейният механизъм и характерът на телесните увреждания, причинени на ищеца. Спорно между страните е дали са налице предпоставките за изключване или намаляване на отговорността на работодателя доколкото ответникът се позовава на приложение на разпоредбата в чл. 201, ал. 1, евентуално чл. 201, ал. 2 от КТ, в този смисъл на установяване подлежат фактите от хипотезата на сочените норми, в това число и субективното отношение на пострадалия, като в тежест на ответника е да проведе пълно и главно доказване на фактите, върху които е основал възражението си за съпричиняване на работника поради груба небрежност (**така Решение № 60 от 05.03.2014 г. по гр. д. № 5074/2013 г., IV ГО на ВКС**).

Възражението на работодателя за освобождаването му от отговорност при условията на чл. 201, ал. 1 от КТ е неоснователно, тъй като увреждането не е било причинено от работника умишлено, като в този смисъл нито са сочени, нито събирани доказателства, освен това от характера на действията на работника не може да се изведе подобно заключение.

Съгласно чл. 201, ал. 2 от КТ, отговорността на работодателя може да се намали, само когато пострадалият е допринесъл за трудовата злополука, като е допуснал груба небрежност, т. е. проявил е липса на елементарно старание и внимание, пренебрегвайки основни правила за безопасност - когато не е положил грижа, каквато и най-небрежният, зает със съответната дейност при подобни условия, не би положил при същите обстоятелства. Преценката за положената грижа е в зависимост от конкретните обстоятелства, при които е настъпила злополуката, от поведението на работника, съпоставено с доказателствата как е следвало да процедира и в резултат на кои негови действия е настъпила вредата (**така Решение № 348 от 11.10.2011 г. по гр. д. № 387/2010 г., IV ГО на ВКС**). Поради това, ако трудовата злополука е настъпила в резултат на работа с необезопасени машини и съоръжения или без да е проведен точен инструктаж за технологичните правила и правилата за безопасност, поведението на работника/служителя не може да се окачестви като груба небрежност, **освен когато от обстоятелствата е несъмнено ясно**, че определени негови действия могат да доведат до злополука, увреждаща неговото здраве (**така Решение № 977/14.01.2010 г. по гр. д. № 298/2009 г. на IV ГО на ВКС и Решение № 60/05.03.2014 г. по гр. д. № 5074/2009 г. на IV ГО на ВКС**).

При изпълнение на възложената работа работниците са длъжни да спазват установените за извършването ѝ технологични правила, а и правилата за здравословни и безопасни условия на труд. Поради това ако работодателят не е изпълнил задължението си да проведе инструктаж за тези правила, грубата небрежност на работника/служителя по смисъла на чл. 201, ал. 2 от КТ по принцип е изключена. Съгласно чл. 2, ал. 1 от Наредба № РД-07-2/16.12.2009 г. за условията и реда за провеждане на периодично обучение и инструктаж на работниците и служителите по правилата за осигуряване на здравословни и безопасни условия на труд, издадена от министъра на труда и социалната политика на

основание чл. 281, ал. 5 от КТ, работодателят осигурява на всеки работещ подходящо обучение и/ или инструктаж по безопасност и здраве при работа в съответствие със спецификата на професията/ извършваната дейност и на работното място, като отчита възможните опасности и резултатите от оценката на риска на съответното работно място. Наредбата въвежда задължение работодателят да проведе инструктаж за онези технологични правила и правила за безопасност, които са свързани с трудовите функции на заеманата длъжност от работника/служителя, включително за онези действия или бездействия, които макар да не са сред изрично възложеното, се свързват пряко с характера на изпълняваната работа. Работодаателят не дължи да инструктира работника/служителя за технологичните правила и правилата за безопасност, които са свързани с трудовите функции на всички длъжности, предвидени в предприятието, особено когато тези правила са установени с изрични императивни правни норми и/или когато конкретната дейност изисква правоспособност, каквато работникът/служителят не притежава. Тогава съдът по чл. 200 от КТ е длъжен да изследва механизма на трудовата злополука като стечение на конкретните проявени и установени по делото обективни и субективни фактори, и да намали обезщетението, съответно на проявената груба небрежност към вредоносния резултат, без да поставя възможността по чл. 201, ал. 2 от КТ в зависимост от инструктаж, какъвто работодателят не дължи **(така Решение № 60165 от 19.08.2021 г. по гр. д. № 3529/2020 г. на IV ГО на ВКС).**

В настоящия случай безспорно установено по делото е, че на работникът, който е назначен на длъжността „заварчик“, за която притежава правоспособност, са проведени първоначален и последващ инструктаж, като същият е бил запознат и с длъжностната характеристика за длъжността „Заварчик“, в която е посочено, че работникът следва да знае Правилника по Техническа безопасност за работа по електрически машини и съоръжения и Правилника за противопожарна охрана, както и да използва по предназначение поверените му инструменти, машини и съоръжения, материали, работно облекло и лични предпазни средства. При настъпване на трудовата злополука, обаче, работникът е изпълнявал функциите на длъжността „шлосер“, на която не е назначен, но на машина, на която, както се установява от доказателствата по делото, по принцип работи както той, така и част от останалите работници в цеха, които не са шлосери, доколкото предназначението и не е специфично.

Както се установява по делото, на работникът не е бил проведен инструктаж за работа на конкретната машина, но Ръководство за експлоатация за пробивна и фрезова машина модел DM/MD 45 е било достъпно, намирало се е в шкафа на машината в цеха и работниците са били запознати с него, като в него изрично е посочено, че съгласно т. 4 всички ненужни неща следва да бъдат отстранени от работната маса преди включване на машината, а според т. 11 - при нейната експлоатация следва да се носи подходящо облекло – според инструкциите не се препоръчват широки дрехи, ръкавици, вратовръзки, пръстени, гривни или други бижута, които могат да бъдат прихванати от движещите се части на машината. В инструкцията е посочено, че движещите се инструменти на машината никога

не трябва да бъдат докосвани, тъй като дори при случаен допир могат да бъдат получени сериозни увреждания. Според включените в инструкцията Допълнителни правила за безопасност за пробивно-фрезова машина, масата следва да бъде почистена преди и след работа, а според предупреждението в т. 6: заради безопасността при работа, не трябва да се носят ръкавици.

Самият пострадал работник е следвало да се запознае с Ръководството за работа, по силата на задължението, вменено му в длъжностната характеристика на длъжността „заварчик“, според която работникът следва да знае Правилника по Техническа безопасност за работа по електрически машини и съоръжения и Правилника за противопожарна охрана, както и да използва по предназначение поверените му инструменти, машини и съоръжения, материали, работно облекло и лични предпазни средства, което в конкретния случай не е сторил. Напротив, използвал е ръкавици за заварчик при стартирана машина, като е поставил ръката си в обсега на въртящия инструмент, което е довело до захващане на ръкавицата от въртящото се свредло, което е в пряко противоречие с Ръководството за експлоатация на уреда и установения начин на работа с него – механизмът на правилна експлоатация на конкретната машина предвижда операторът да застане пред нея прав, с лице към детайла, върху който се работи, като чрез дясната си ръка оперира с лоста, чрез който се повдига и сваля главата със закрепения режещ инструмент, под действието на оператора, с цел пробиване на детайла. Това действие се извършва единствено с дясната ръка, поради което механизмът на надлежно опериране с машината не предполага тази ръка на оператора да е поставена при или около въртящия инструмент, тъй като детайлът, върху който се работи се закрепва статично преди началото на работата. Ето защо, при отчитане на действията и бездействията, извършени от ищеца, а именно работил е на машина, за която сам твърди, че не е бил инструктиран и при нарушение на технологичните правила за нейната експлоатация, които са били достъпни, а част от тях са били повторени, макар и общо в Инструктажа за безопасност на работата и като както се установява от показанията на разпитаните свидетели, са били известни на останалите работници в цеха, последният е действал при груба небрежност, като не е положили дължимата грижа да предотврати евентуалните вредоносни последици, поради което приложение следва да намери разпоредбата на чл. 201, ал. 2 от КТ. В допълнение, житейски логично и обосновано е, опитен работник, какъвто се установява, че е бил пострадалият, да е в състояние да предвиди, че ръкавицата, която сама по себе си е ограничавала движенията на ръката му, е можела да бъде захваната от въртящия инструмент, при условие, че ръката му се е намирала в такава близост до него. За пълнота следва да се отбележи, че с оглед механизма на настъпване на травмата, плексигласовият предпазител, който е с цел да ограничава достъпа на работника до детайла по време на работа на въртящия инструмент, не би предотвратил захващането на ръкавицата от въртящия инструмент, ако работникът сам реши да достигне под него елемента, който се пробива, за да го почисти или премести.

В хипотезата на чл. 201, ал. 2 КТ, когато работникът с поведението си е допринесъл за настъпване на злополуката, съдът трябва да се изследва точно обективното съотношение на

приноса на пострадалия като изясни в какво се изразява проявената груба небрежност - кои действия са извършени при липса на елементарно внимание и при пълно пренебрегване на правилата за безопасност и в зависимост от това да определи степента на съпричиняване, респ. размера, до който следва да бъде намалено дължимото от работодателя обезщетение. **(Решение № 290 от 18.11.2015 г. по гр. д. № 15/2015 г. на IV ГО на ВКС).** В настоящия случай според съда обезщетението следва да се намали с 40%, съответно на проявената груба небрежност към вредоносния резултат, като при определяне на процента на съпричиняване следва да се отчете факта, че действията на ищеца по достъпване на детайла с ръка в ръкавица са довели пряко до настъпване на вредоносния резултата, който не би бил ограничен от наличието или липсата на поставен плексигласов предпазител на машината, тъй като той не възпрепятства достъпа на работника до детайла, който достъп той е осъществил съзнателно. Освен това следва да се отчете, че работниците в цеха са били запознати, че е опасно на машината да се работи с ръкавици или други широки и дълги облекла, които могат да бъдат захванати, но всеки сам е решавал как да постъпи. Същевременно трябва да бъде взето предвид, че по делото не се установява без съмнение, че работодателят е провел нарочен инструктаж за работата на пострадалия и останалите работници с конкретната машина, както и че е осигурил лице, което да контролира процеса на работа и спазването на правилата за експлоатация на уреда, т.е. работодателят е могъл да предприеме съответни мерки за техническо обезопасяване на работното оборудване, които да избегнат конкретния риск, което е от значение при определяне на процента съпричиняване **(Решение № 186 от 21.09.2019 г. по гр. дело № 246/2019 г. на III ГО на ВКС).**

Дължимото по реда на чл. 200 от КТ обезщетение от работодателя се съизмерява със справедливия паричен еквивалент за причиненото на работника телесно увреждане, което на основание чл. 52 от ЗЗД следва да бъде определено съобразно принципа на справедливостта. Съгласно задължителните за съдилищата указания, дадени в Постановление № 4/23.12.1968 г. на Пленума на ВС, понятието „справедливост“ не е абстрактно понятие, а е свързано с преценка на конкретни обективно съществуващи в действителността обстоятелства.

Неимуществените вреди са последиците от засягането на блага, които са предмет на субективни права, в това число и права върху телесния и духовния интегритет. Въпреки липсата на възможност за съпоставяне между претърпените болки и страдания и паричната престация, законодателят е дал възможност на увредения да претендира парично обезщетение за неимуществени вреди, като е предоставил на съда да прецени във всеки конкретен случай какъв е справедливият размер на това обезщетение. Съдебната практика приема като критерий за определяне на справедливо обезщетение житейски оправданото и утвърденото в практиката обезщетение за аналогични случаи, но съобразено с конкретния случай.

За да се реализира справедливо възмездяване на претърпени от деликт болки и страдания, е необходимо да се отчете действителният размер на моралните вреди, като се съобразят характерът и тежестта на уврежданията, интензитетът, степента,

продължителността на болките и страданията, дали същите продължават или са приключили, както и икономическата конюнктура в страната и общественото възприемане на критерия за „справедливост“ на съответния етап от развитие на обществото. Целта на обезщетението, обаче, е не да се поправят вредите, което е невъзможно, а да се възстанови психическото равновесие на пострадалото лице, да се компенсират отрицателните, неприятните емоции. Определяне на размера на обезщетението за неимуществени вреди, означава да бъде определен от съда онзи точен, според съществуващата в страната икономическа обстановка, паричен еквивалент, на всички понесени от конкретното увредено лице емоционални, физически и психически болки, неудобства и сътресения, които съпътстват живота му за определен по-кратък или по-продължителен период от време.

В конкретния случай, от събраните по делото гласни и писмени доказателства, безспорно се установява, че ищецът е получил тежки телесни увреждания, които са му причинили интензивни болки и страдания за период по-дълъг от година и половина, като понастоящем е налице тежка телена повреда по см. на чл. 129 от НК, изразяваща се в загуба на палеца на водещата ръка, което е нарушило възможността на ищеца да си служи пълноценно с нея чрез захват. Ето защо при отчитане характера на внезапното травматично увреждане, което безспорно е довело до шок и изключително интензивна болка, броят и характерът на хирургичните интервенции, продължителният период на възстановяване, в който пострадалият освен, че е изпитвал силни физически болки, които са му създавали пречка да извършва елементарни ежедневни дейности, е следвало да посещава регулярно медицински заведения за смяна на превръзка и контролни прегледи, начинът, по който травмата се отразила на психическото му състояние и желанието и възможността му да комуникира с най-близкия си семеен кръг и не на последно място при отчитане на установената съдебна практика, според която при загуба на хватателна способност на водеща ръка, за обичайните болки и страдания като интензитет и продължителност, предвид вида и характера на увреждането, практиката е определила обезщетение за неимуществени вреди в размер на 80000 лева (**Решение № 186 от 21.10.2019 г. по гр. д. № 246/2019 г. на III ГО на ВКС, Определение № 412 от 16.05.2022 г. по гр. д. № 3704/2021 г. на III ГО на ВКС**), а в настоящия случай не се установяват обстоятелства, които да обосновават по-нисък размер на обезщетението, настоящият съдебен състав определя обезщетение съобразно чл. 52 ЗЗД в размер на 80000 лева. Тази сума според съда представлява справедлив размер на паричната сума, която би компенсирала преживените болки и страдания, но същата следва да се намали с 40% съобразно дела на съпричиняването на пострадалия, приет от настоящата инстанция. Поради тази причина искът се явява основателен за **48000 лева**, а за разликата над посочената сума до предявения размер от 90000 лева искът е неоснователен и следва да се отхвърли.

Възражението на ответното дружество, че от присъдената сума за обезщетяване на неимуществените вреди следва да се приспадат получените от ищеца плащания по КСО от НОИ, установени за конкретен период в размера от справка на лист 304-307 от делото, е неоснователно. Действително принципът за обезвреда при непозволено увреждане, залегнал

в чл. 200, ал. 1 от КТ, изисква пострадалият работник да бъде обезщетен пълно, а според чл. 200, ал. 4, във вр. с ал. 3 от КТ работодателят дължи обезщетение за разликата между причинената вреда - неимуществена и имуществена, включително пропуснатата полза, и обезщетението и/или пенсията по общественото осигуряване, като дължимото обезщетение по ал. 3 се намалява с размера на получените суми по сключените договори за застраховане на работниците и служителите. В конкретния случай, обаче, ищецът претендира обезщетяване на неимуществените вреди от злополуката, а обезщетението, което е получено от ДОО цели компенсиране на загубения трудов доход поради временна неработоспособност или пенсия за инвалидност, които компенсират по същността си претърпени от ищеца имуществени вреди по арг. от чл. 47, ал. 1 от КСО, според който при трудоустрояване поради временно намалена работоспособност вследствие на общо заболяване, трудова злополука или професионална болест на осигурения се изплаща парично обезщетение, ако на новата работа се намали трудовото му възнаграждение, поради което тази сума следва да се приспадне от евентуална претенция за имуществени вреди, представляващи загуба на трудов доход.

Принципно основателно се явява възражението на ответника, че от присъдената сума следва да се приспадне платеното от застрахователя по застрахователното правоотношение обезщетение, установено със съответните писмени доказателства. Прихващането на дължимото обезщетение с размера на получените суми по сключения договор за застраховане на работника е и в съответствие с принципа на чл. 51, ал. 1 от ЗЗД, че обезщетението е равностойно на действителните вреди (така и **Решение № 190 от 26.07.2013 г. по гр. д. № 20/2013 г. на III ГО на ВКС, решение № 119 от 12.07.2013 г. по гр. д. № 675/2012 г. на III ГО на ВКС**). В настоящия случай по делото се установява, че ищецът е сред кръга от лица, застраховани при „З.К.У.Ж.“ АД по полица № 580000413920, валидна към настъпване на злополуката, но по делото не се установява, че до приключване на съдебното дирене в тази инстанция, в полза на застрахованото лице е извършвано плащане, което подлежи на приспадане, поради което сумата за обезщетение следва да се присъди в посочения размер след намаляването ѝ единствено с процента на съпричиняване.

При частична основателност на главния иск, частично основателна се явява и акцесорната претенция за заплащане на обезщетение за забава в размер на законната лихва по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД. Отговорността на работодателя по чл. 200 от КТ безспорно е обективна отговорност, при уредбата на която КТ е въвел редица отклонения от гражданскоправния режим на безвиновната отговорност по чл. 49 от ЗЗД, но с цел да се засили защитата на живота и здравето на работника. При обезщетяване на вреди по чл. 200 от КТ намират приложение и общи правила на отговорността при непозволено увреждане, вкл. принципа обезщетенията да са изискуеми и лихвоносни от момента на настъпване на вредата, т. е в случаите на трудова злополука лихвата да е дължима от датата на настъпване на злополуката, причинила конкретната вреда, а на обезвреда подлежи само тази вреда, която е реално претърпяна и е в пряка причинна връзка с увреждането, за което ответникът отговаря. Доколкото безспорно установено по делото е, че вредата за сочения изминал

период е настъпила, лихва върху сумата се дължи по правилото на чл. 84, ал. 3 от ЗЗД за заявения период от 28.05.2020 г. до 01.08.2021 г., изчислена по реда на чл. 162 от ГПК с помощта на онлайн лихвен калкулатор върху присъдената главница в размер на **5746,66 лева**, като за разликата над посочената сума до предявения размер от 10775 лева искът е неоснователен и следва да се отхвърли.

На основание чл. 214, ал. 2 от ГПК, върху присъдената главница се дължи обезщетение в размер на законната лихва от датата на подаване на исковата молба в съда – 03.08.2021 г. до окончателното изплащане на вземането.

По отношение на разноските:

При този изход на спора, право на разноски имат и двете страни.

Процесуалният представител на ищеца е заявил претенция за присъждане на адвокатско възнаграждение по реда на чл. 38, ал. 1, т. 2 от ЗАдв., съгласно договор за правна защита и съдействие от 20.07.2020 г., която следва да се уважи. В полза на процесуалния представител на ищеца на основание чл. 78, ал. 1 от ГПК и чл. 38 от ЗА следва да бъде присъдено адвокатско възнаграждение в размер на 2177,73 лева, съразмерно на уважената част от исковете и с оглед представения договор и размера на заявената претенция.

Ответникът е заявил претенция за присъждане на сторените разноски и адвокатско възнаграждение, съразмерно отхвърлената част от исковете, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК. Ответното дружество е сторило разноски в размер на 350 лева за СТЕ и 500 лева за КСМТЕ, както и 3550 лева – адвокатско възнаграждение, платени по банков път съгласно представения на лист 117 договор за правна защита. От тях, съобразно отхвърлената част от исковете, на ответника следва да се присъди сумата от 2053,34 лева.

Искането на третото лице-помагач за намаляване размера на адвокатските възнаграждения поради прекомерност по реда на чл. 78, ал. 5 от ГПК, съдът намира за неоснователно, доколкото заявените претенции са съобразени с чл. 7, ал. 2, т. 4 от Наредба № 1 от 9 юли 2004 г. за минималните размери на адвокатските възнаграждения.

Ответникът, на основание чл. 78, ал. 6 от ГПК, следва да бъде осъден да заплати по сметка на Софийския районен съд сумата в размер на 2149,87 лева, представляваща 4% върху цената на уважените искове, както и 884,00 лева за възнаграждения на вещи лица, платени от бюджета на съда съгласно издадените РКО (л. 394, л. 345, л. 361, л. 372) или 3033,87 лева общо.

Мотивиран от горното, Софийският районен съд

РЕШИ:

ОСЪЖДА „Б.“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление в ***, да заплати на **Ц. С. Е., ЕГН *******, с адрес в ***, на основание чл. 200, ал. 1 от КТ, сумата от **48000 лева** – представляваща обезщетение за претърпени **неимуществени вреди** от

трудова злополука, настъпила на 28.05.2020 г. в производствения цех на ответника в с. М., *** община *, С. област, през време и във връзка с изпълняваната от ищеца длъжност при ответника, вследствие на която на ищеца е нанесено травматично увреждане, представляващо ампутация на палеца на дясната ръка, заедно с част от подлежащата метакарпална кост, **ведно с обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата от датата на подаване на исковата молба в съда – 03.08.2021 г. до окончателното изплащане на вземането**, и на основание чл. 86, ал. 1 от ЗЗД, сумата от **5746,66 лева**, представляваща обезщетение за забава в размер на законната лихва върху главницата за периода от датата на увреждането – **28.05.2020 г. до 01.08.2021 г.**, като **ОТХВЪРЛЯ** иска по чл. 200, ал. 1 от КТ за разликата над 48000 лева до пълния претендиран размер от 90000 лева, както и иска по чл. 86, ал. 1 от ЗЗД за сумата над 5746,66 лева до пълния претендиран размер от 10775 лева, като неоснователни.

ОСЪЖДА „Б.“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление в ***, да заплати на адвокат **В. Т. П.**, личен номер на адвокат *** с адрес в ***, на основание чл. 38, ал. 1, т. 3 от ЗАдв., сумата от **2177,73 лева** – адвокатско възнаграждение за тази инстанция.

ОСЪЖДА Ц. С. Е., ЕГН *****, с адрес в ***, да заплати на **„Б.“ ООД, ЕИК *****, със седалище и адрес на управление в ***, на основание чл. 78, ал. 3 от ГПК, сумата от **2053,34 лева** – разноски за тази инстанция.

ОСЪЖДА „Б.“ ООД, ЕИК ***, със седалище и адрес на управление в ***, да заплати по сметка на Софийския районен съд, на основание чл. 78, ал. 6 от ГПК, сумата в размер на **3033,87 лева** – разноски в производството.

Решението е постановено при участието на **„З.К.У.Ж.“ АД, ЕИК *****, като трето лице-помагач на страната на **„Б.“ ООД, ЕИК *****.

Решението може да се обжалва с въззивна жалба пред Софийски градски съд в двуседмичен срок от връчването му на страните.

Съдия при Софийски районен съд: _____